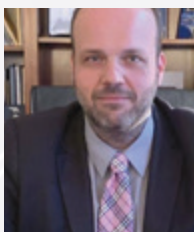

ΣΠΥΡΟΣ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ, Διοικητής Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)

Να εστιάσουμε στις ευκαιρίες της ψηφιοποίησης για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Τα σημάδια της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης έχουν ήδη ξεκινήσει και εξαπλώνονται σε όλο και περισσότερες από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ήδη, η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Επιστήμη των Δεδομένων, η Μηχανική Αυτοεκμάθηση, η Επαυξημένη και η Εικονική

Πραγματικότητα, η Τρισδιάστατη Εκτύπωση, η Ανάπτυξη των Ρομπότ καθώς και πολλά ακόμη, αποτελούν λήμματα στο καθημερινό πλέον λεξιλόγιο των περισσότερων. Είναι γεγονός ότι οι αναδυόμενες ψηφιακές τάσεις εξερευνώνται διεθνώς και αναπτύσσονται ραγδαίως. Εταιρείες, ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς χρηματοδοτούν και ανατρέχουν σε μελέτες, αναζητώντας τρόπους να αξιοποιήσουν περαιτέρω και πιο αποδοτικά τις δυνατότητες της Ψηφιοποίησης, της Γνωσιακής Έρευνας και Τεχνολογίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η αγορά εργασίας δεν θα μπορούσε να παραμείνει στάσιμη. Αντιθέτως, μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς, προκειμένου να ανταποκριθεί, μεταξύ άλλων, και στις σύγχρονες ανάγκες ψηφιοποίησης. Η προσαρμογή στις απαιτήσεις της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης μπορεί να «συμβάλει στη δημιουργία νέων πηγών εσόδων, στη μείωση κόστους, στη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και στην ταχύτερη και αποδοτικότερη διασύνδεση με την εφοδιαστική αλυσίδα» (Σ.Ε.Β. 2019).

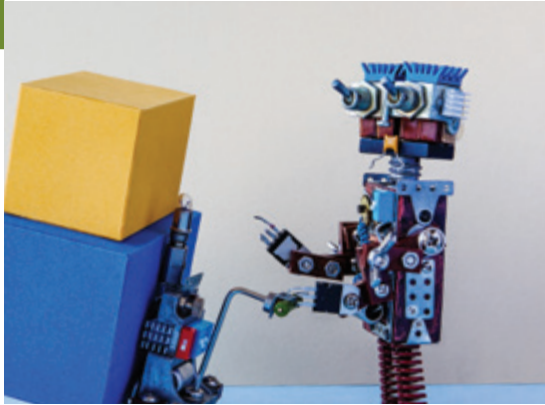
Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συντελείται μια τεράστια προσπάθεια για να καταστεί άμεσα η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας πρωτοπόρος στην ψηφιακή επανάσταση που έρχεται. Η Ευρώπη, μέσα από συντονισμένες προσπάθειες τα τελευταία χρόνια, οδηγείται στην ανάπτυξη των ψηφιακών της δυνατοτήτων αλλά και των δεξιοτήτων των ευρωπαίων πολιτών. Πράγματι, χώρες όπως η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ολλανδία και η Δανία παρουσιάζουν εξαιρετική ψηφιακή προσαρμοστικότητα και εξέλιξη. Στον αντίποδα, άλλα κράτη μέλη όπως η χώρα μας έχουν ακόμη να διανύσουν ένα μακρύ μονοπάτι ψηφιακής ωρίμανσης. Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό Δείκτη για την Ψηφιακή Οικονομία και την Κοινωνία (DESI 2019), έναν πολυσύνθετο δείκτη που μετρά την ψηφιακή ανάπτυξη μιας χώρας, η Ελλάδα κατατάσσεται 26η σε σύνολο 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, είναι πλέον απολύτως κατανοητό πως όποια χώρα δεν ακολουθήσει τις εξελίξεις θα μείνει ψηφιακά αναλφάβητη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία και την κοινωνία εν γένει. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δημιουργεί συγκριτικά πλεονεκτήματα και σημαντικά περιθώρια κέρδους για επιχειρήσεις ή άλλως παραγωγική ευελιξία, ανάπτυξη και νέες θέσεις εργασίας σε μακρο-επίπεδο. Αντιθέτως η έλλειψή του, δημιουργεί έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις για τις επιχειρήσεις και τις χώρες που δεν ακολουθούν (Σ.Ε.Β. 2019).

Σύμφωνα με τη CEDEFOP (2019) το 43% των ενήλικων υπαλλήλων στην Ε.Ε. βίωσαν προσφάτως μια αλλαγή στη δουλειά τους η οποία οφείλεται σε κάποια τεχνολογική μεταβολή. Επιπλέον, περίπου 48% των υπαλλήλων βρίσκουν εξαιρετικά ή μέτρια πιθανό οι δεξιότητές τους να θεωρηθούν, μεσοπρόθεσμα, ως παρωχημένες κυρίως λόγω του ρυθμού μεταβολής των τεχνολογικών εξελίξεων. Από την άλλη, σε έρευνα του ελληνικού Παρατηρητηρίου Ψηφιακού Μετασχηματισμού, προέκυψε ότι τα τελευταία έτη, οι μισές περίπου μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας επένδυσαν ποσά στην ψηφιακή τους αναβάθμιση. Τέλος, περίπου το 86% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα προτίθεται να προβεί σε κάποια τεχνολογική ή ψηφιακή αναβάθμιση τα επόμενα χρόνια. Αυτό φανερώνει την τάση που υπάρχει τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο για ψηφιακό μετασχηματισμό και άρα την αναγκαιότητα για αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι σύγχρονες τεχνολογίες και ο ψηφιακός μετασχηματισμός συνιστούν μεγάλη

Σύμφωνα με τη CEDEFOP (2019) το 43% των ενήλικων υπαλλήλων στην Ε.Ε. βίωσαν προσφάτως μια αλλαγή στη δουλειά τους η οποία οφείλεται σε κάποια τεχνολογική μεταβολή

ευκαιρία για την Ελλάδα. Φυσικά, απαιτούνται αντανκλαστικά που θα οδηγήσουν στον ταχύτερο και ευρύτερο εκσυγχρονισμό του Δημόσιου Τομέα αλλά και των επιχειρήσεων της χώρας.

Οι προσπάθειες αποτύπωσης των επιπτώσεων της ψηφιοποίησης στην αγορά εργασίας εστιάζονται κατά κύριο λόγο στο βαθμό διακινδύνευσης θέσεων εργασίας από την εισαγωγή αυτοματοποιημένων συστημάτων στις διαδικασίες παραγωγής. Κυρίως, δε, στην υποκατάσταση θέσεων εργασίας από μηχανές και στην αλλαγή των καθηκόντων που δυνητικά θα απαιτούν οι θέσεις εργασίας. Πρόσφατη έρευνα της CEDEFOP (2019) σχετικά με τον κίνδυνο αυτοματοποίησης της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας έδειξε ότι υπάρχει σχετικά υψηλότερος κίνδυνος αυτοματοποίησης σε τομείς και επαγγέλματα που απασχολούν άτομα με χαμηλότερο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων. Τα ευρήματα μεγάλης μελέτης του Ινστιτούτου Εργασίας της Γ.Σ.Ε.Ε., που ανακοινώθηκαν τον Ιανουάριο, καταδεικνύουν ένα ποσοστό δυνητικής διακινδύνευσης των θέσεων εργασίας για το σύνολο του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα της τάξης του 6 έως 9%.

Η αυτοματοποίηση, οι νέες γνωσιακές τεχνολογίες, η τεχνική νοημοσύνη, έρχονται και θα προσδώσουν νέα δυναμική στον τρόπο που εργαζόμαστε και όχι μόνον σε αυτόν. Η επίδρασή τους αφορά στα επαγγέλματα και στις συνθήκες εργασίας, όμως θα διαφοροποιήσουν ευρύτερα μεγάλο μέρος των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, όπως η μετακίνηση, η εκπαίδευση, η επικοινωνία.

Πρόκειται να ζήσουμε σε ένα νέο κόσμο γεμάτο από νέες προκλήσεις. Στο εργασιακό πεδίο θα συνυπάρξουμε με συστήματα που θα αντιλαμβάνονται τον κόσμο όπως οι άνθρωποι. Θα χρειαστεί να αναπτύξουμε δεξιότητες ώστε να συνεργαστούμε με «αυτόμετα» που θα διαθέτουν την ικανότητα να «μαθαίνουν», να αποκτούν εμπειρία και κρίση, προσομοιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Μηχανές που θα κερδίζουν γνώση μέσω προηγούμενων αλληλεπιδράσεων.

Για να εκτιμήσουμε την επίδραση της ψηφιοποίησης στην

ελληνική αγορά εργασίας, στις αμοιβές και τις συνθήκες εργασίας, θα πρέπει πρώτα να κάνουμε τη διάκριση μεταξύ των διαθέσιμων τεχνολογιών και της πιθανότητας υιοθέτησής τους και μάλιστα σε ποια κλίμακα.

Ένας άλλος παράγοντας για τις εκτιμήσεις μας είναι οι διαφοροποιήσεις ανά κλάδο. Συνήθως όταν μιλάμε για τις επιδράσεις της ψηφιοποίησης στην αγορά εργασίας, αναφερόμαστε στην αντικατάσταση χειρωνακτικών εργασιών από ρομπότ, στην βιομηχανία και τις κατασκευές.

Είναι, λοιπόν, σημαντικό να μην υποτιμούμε, αλλά αντιθέτως να εστιάσουμε στο άλλο σκέλος της ψηφιοποίησης που είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και όχι η απώλειά τους. Όταν, μάλιστα, στην πλειονότητά τους αυτές οι θέσεις θα είναι ποιοτικές και δεν θα «ανταγωνίζονται» τις μηχανές, αλλά θα συνεργάζονται μαζί τους.

Η ταχύτητα της ανταπόκρισής μας σε όσα φέρνει η ψηφιοποίηση θα μας βοηθήσει να αποφύγουμε δυσάρεστες επιπτώσεις, να αποφύγουμε δηλαδή την περιθωριοποίηση εκείνων των εργαζομένων που έχουν χαμηλές δεξιότητες. Να εισάγουμε την κουλτούρα της επαγγελματικής κατάρτισης και της επανειδίκευσης, να ενσωματώσουμε την αξία της δια βίου μάθησης και να ενισχύσουμε, με όλους τους τρόπους, φορείς και επιχειρήσεις που θα υποστηρίξουν την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων.

Τι χρειάζεται για τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση στη νέα ψηφιοποιημένη και παγκοσμιοποιημένη αγορά εργασίας; Κατά τη γνώμη μου είναι απαραίτητη η επένδυση στην αποτελεσματική διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, και σε τομείς καινοτομίας και αιχμής, όπως η «πράσινη οικονομία», η διευκόλυνση των εργαζομένων για τη μετάβασή τους σε νέες ειδικότητες, και η στήριξη των ανέργων ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες που θα ανταποκρίνονται στις νέες συνθήκες.

Θεωρώ σημαντικές προτεραιότητες τον επανασχεδιασμό του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση τις τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις, την ανάγκη συνεχούς αναβάθμισης και διαρκούς διεύρυνσης γνώσεων και προσόντων, όπως επίσης και την ενίσχυση συνεργασιών και συμπράξεων Οργανισμών, Φορέων και Επιχειρήσεων για τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς προσαρμογή μας στις αλλαγές που θα φέρει η 4η βιομηχανική επανάσταση.

Χρειάζεται όλοι μαζί να συνεργαστούμε, να ενθαρρύνουμε ενεργά τη δημιουργικότητα, την πρωτοβουλία, την καινοτομία, ώστε να καταφέρουμε να αντιμετωπίσουμε τις μεγάλες προκλήσεις, να εξασφαλίσουμε καλές συνθήκες εργασίας και κυρίως ελεύθερη πρόσβαση σε ποιοτικές θέσεις εργασίας για όλους. ■